

TEKNİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEKLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ YORDAYICISI OLARAK MESLEKİ BENLİK SAYGISI

Bülent DİLMAÇ^{*,a}, Yahya ÇIKILI^a, Hakan IŞIK^b, Cemil SUNGUR^c

^aSelçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, 42090, Konya

^bSelçuk Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, 42031, Konya

^cSelçuk Üniversitesi Teknik Bilimleri Meslek Yüksek Okulu, 42031, Konya

Özet

Bu araştırmanın amacı, teknik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile mesleki benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma Selçuk Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinin çeşitli bölümlerinde (Bilgisayar

* İletişim Yazarı: Tel.: 0 332 323 82 20-5595

E-mail: bdilmac73@hotmail.com (B. Dilmaç)

Sistemleri, Elektronik ve Otomotiv Öğretmenliği) öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırma verileri Arıcak (1999) tarafından geliştirilen “Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği”, ile Çetin (2006), tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ile elde edilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile mesleki benlik saygısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile Pearson momentler çarpım korelasyon kat sayısı tekniği ve Benlik Saygısı Ölçeği ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarını açıklama gücünü belirlemek amacıyla da Çoklu Regresyon Tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, mesleki benlik saygısı ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin alt boyutları mesleki benlik saygısını açıklamakta; bu alt boyutlardan sevgi ve uyum alt boyutlarının mesleki benlik saygısını anlamlı olarak yordadığı ancak değer alt boyutunda bu durumun söz konusu olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Benlik Saygısı, Öğretmenlik Mesleki Tutum

TECHNICAL TEACHER CANDIDATES' VOCATIONAL SELF-ESTEEM AS PREDICTOR OF ATTITUDES RELATED TEACHING PROFESSIONS

Abstract

The aim of this research is the analysis of the relationship between the attitudes of the technical teacher nominees towards the profession of teacher and their self-respects. The research consists of the teacher nominees who get education in several parts of Technical Education Faculty of Selçuk University (Computer Systems,

Electronic and Automotive Teaching). The data of the research is acquired with “The Scale Of Professional Self-Respect” developed by Arıcak (1999) and “The Attitude Scale Directed to the Profession of Teacher” which is developed by Çetin (2006). In the direction of this research’s aim, Pearson's product-moment coefficient and The Scale of Professional Self-Respect are used in order to determine the relationship between the attitudes of the technical teacher nominees towards the profession of teacher and their self-respects In the direction of this research’s aim, Pearson's product-moment coefficient is used together with The Scale of Professional Self-Respect in order to determine the relationship between the attitudes of the technical teacher nominees towards the profession of teacher and their self-respects, and The Multiple Regression Technique is used together with The Attitude Scale Directed to Attitudes Related To The Profession of Teacher. to determine the capability of explaining its lower dimensions. One result of the research explains that there is a positive relationship between the professional self-respect and the attitude directed to the profession of teacher; in another result, it is seen that the attitude scale directed to the profession of teacher explains the professional self-respect; this meaningfully predicts the love and harmony lower dimensions among the lower dimensions however it is not discussed for the moral value lower dimension.

Keywords: Professional Self-Respect, Teaching Professional Attitude

1. Giriş

Öğretmen; bir eğitim sistemin en önemli öğelerinden birisidir. Sistemi oluşturan bütün öğelerin yetiştirilecek öğrencilerin daha yaratıcı daha verimli olması için niteliklerinin artırılması gerekir. Öğretmenler ve öğretmenlik mesleğindeki nitelik

konusu sadece Türkiye’de değil dünyanın pek çok ülkesinde çok sık gündeme gelen bir konudur. Öğretmenlik mesleği ve bu mesleği yürüten profesyonellerin mesleğin gereklerini yerine getirişiyile ilgili düzenlemeler sürekli gündemde olan konulardandır [1, 2].

Öğretmen, eğitimin temel ögesi sıfatıyla toplumun gelişmiş ve kalkınmışlık düzeyinin belirleyicisi rolündedir. Bu anlamda öğretmen, bir toplumun gelecek nesillerini yetiştirmede, eğitim hizmeti verdiği bireylerin yeteneklerinin geliştirilmesi, ülkenin hizmetine sunması açısından önemli bir meslek adamını ifade etmektedir. Öğretmenin mesleki rolü sadece sınıf ortamında öğrencilere rehberlik hizmeti vermekle kalmamakta, aynı zamanda içinde yaşadığı topluma da örnek olması gerekmektedir [3]. Bir ülkedeki eğitimin niteliği büyük ölçüde öğretmenlerin niteliği ile yakından ilişkilidir. Öğretmenler eğitim sisteminin diğer öğelerini de etkileyebilmektedir [4]. Oldukça önemli bir yere sahip olan öğretmenlerin yetiştirilmesi de bir o kadar önemlidir.

Bu denli önemli görevleri üstlenen öğretmenlik mesleği, doğal olarak uzmanlaşmayı ve profesyonelleşmeyi gerektirmektedir. Bu açıdan öğretmenlik, bir meslek ekseni içinde tanımlanmaktadır [5]. Öğretmeni “örgün eğitim kurumlarında öğretimi sağlayan ve belli bir program çerçevesinde planlı eğitim etkinlikleri düzenleyerek öğrencilerde programlar doğrultusunda istendik davranış değişikliği meydana getiren kişi” şeklinde tanımlamaktadır [6]. Bir başka tanımda ise, öğretmeni “eğitim sisteminin en önemli ögesi olarak görmekte ve bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün oluşturulmasında, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleştirilmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında toplumun kültür ve değerlerinin genç nesillere aktarılmasında başrol oyuncusu”

şeklinde tanımlamaktadır [7]. Öğretmenlik mesleği 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda “ devletın eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan bir ihtisas mesleğidir” şeklinde tanımlanmaktadır. Öğretmenler, bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler. Bu kadar önemli görevleri yerine getirecek meslek sahiplerinin yetiştirilmesi günümüze kadar önemli bir eğitim sorununu oluşturmuş ve halen bu sorunu çözmeye çalışmaları devam etmektedir. Türk Eğitim Tarihi incelendiğinde öğretmen yetiştirme ile ilgili sürekli bir arayış içinde olduğu, çeşitli uygulamalara yer verildiği görülmektedir. Bu anlamda 1998 yılında uygulamaya konulan öğretmen yetiştirme lisans programlarının hazırlanması ile ilgili uzun çalışmalar yürütülmüş ve öğretmen yetiştirme alanına yenilikler getirilmeye gayret gösterilmiştir. Bu konuda yapılan araştırmalar sonunda öğretmen yetiştirme programlarında en çok uygulamaya yönelik derslerin yetersizliği dikkati çekmiştir [8]. 2005–2006 öğretim yılında öğretmen yetiştirme lisans programlarında yeniden bazı değişiklikler yapılmış ve program halen uygulanmaktadır. Tüm bu çabalar hizmet öncesi öğretmen eğitimi ile ilgili çalışmaların ciddiyetini göstermektedir.

Literatürde öğretmenlerin konu alanı, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi alanlarında yeterliğe sahip olmaları gerektiği belirtilmektedir Öğretmen yetiştirme programlarında bu alanların farklı ağırlıklarda bulunması gerektiği de vurgulanmaktadır [9]. Ağırlıklar öğretim kademesine yönelik öğretmen programlarına göre değişmektedir [10]. Ayrıca öğretim kademelerine göre öğretmenlik meslek bilgisine yönelik derslerin kazandırılmasına yönelik farklı uygulamaların yapıldığı da bilinmektedir. 1998 yılında uygulamaya konulan öğretmen yetiştirme lisans programında ortaöğretim alan öğretmenliği bölümlerinde meslek bilgisi dersleri dört yıllık alan eğitimi sonunda üç

dönemde verilirken, ilköğretime yönelik öğretmen yetiştirme programlarında sekiz dönem içinde diğer derslerle birlikte verilmektedir.

Mesleki açıdan gerekli yeterliklerin yanında öğretmenlerin mesleğine yönelik olumlu tutum içinde de olması gerekmektedir. Öğretmenlerin kişisel nitelikleri öğrencilerin okula ve derse karşı geliştireceği tutum ve davranışları da etkileyebilecektir [11]. Etkili öğretmen, hem birlikte olduğu öğretmen grubuna karşı hem de öğrencilerine karşı sorumlulukları olan ve öğrencilerinin duygu ve gereksinimleriyle ilgilenmeye çalışan ve insanları doğru anlama yönünde çaba gösteren bir eğitim çalışanıdır. Özellikle öğrencilerinin bireysel farklılıklarını, bilişsel, duyuşsal ve devinimsel düzeylerini öğrenerek buna uygun öğrenme yaşantılarını düzenler. Etkili öğretmen, öğrencilerin eğitim öğretim etkinliklerine ilişkin düşünce ve tutumlarını denemelerine olanak sağlar, verimliliklerini ve performanslarını arttırabilecek düşünce ve davranışlar kazanmaları yönünde onları güdüler [12].

Öğretmenlik mesleğine ilişkin araştırmalar, son yıllarda eğitim araştırmalarının önemli bir alanı haline gelmiştir. Eğitim sisteminin temel ve göz ardı edilemez ögesi olan öğretmenlik, toplumu tüm yönleriyle etkileme gücüne sahip mesleklerin başında gelmektedir. Üstlenilen sorumluluk, toplumsal beklentiler ve kazanılması gereken özellikler dikkate alındığında, öğretmenliğin herkes tarafından yapılamayacak bir meslek olduğu kolayca anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimleri ve atanma öncesinde yeterli formasyona sahip olup olmadıklarının tespiti burada önem kazanmaktadır [13].

Öğretmenlik mesleğini yapılabilmesi temelde bir takım özelliklere sahip olunması gerektiği vurgulanmaktadır. Öğretmen, öğrencileri birey olarak görür, değer verir. Öğrencilerin sosyal ve kültürel farklılıklarını, yaptıklarını ve ilgilerini dikkate alarak en

yüksek düzeyde öğrenmeleri ve gelişmeleri için çaba harcayan öğretmeni mesleğini başarıyla yapan öğretmen olarak nitelendirmemiz mümkündür. Öğretmenlik mesleğini seçen bireylerin öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri; mesleki sevgi, öğretmenliğin manevi yönü ve kendileri için öğretmenlik mesleğini ideal bulmaları olara ifade edilmiştir [14]. Ayrıca öğretmenlik mesleği ile en fazla tatmin duyulan değişkenlerden ikisinin başkalarına yardım etme ve sorumluluk olduğu saptanmıştır. Sorumluluk sahibi olma, hem öğrencilerin öğretmenlerden beklentileri arasında yer almakta hem de öğretmenlerin meslekten aldıkları tatminde önemli rol oynamaktadır. Başkalarına yardım etme “bir başkasına yarar sağlamak amacıyla yapılan eylem” olarak tanımlanır [15]. Öğretmen adayları mesleklerine yönelik olumlu tutumlara sahip olarak yetiştirilebilirlerse, öğretmen olduklarında; görevlerini eksiksiz yerine getirirler, öğrencilere karşı daha olumlu davranışlar sergilerler, araştırmacı olurlar, yaratıcı düşünür ve yenilikleri öğrenme ortamına kolayca aktarırlar. Ayrıca olumlu tutumları el-yüz hareketlerine yansır ve öğrencileri daha kolay motive ederler, öğrencilere içten ve samimi davranırlar, katı kuralcı olmazlar, zamanlarını etkili kullanırlar, kısacası mesleklerini severek yaparlar, zevk alırlar ve dolayısıyla öğretmenin görev, sorumluluk ve rollerini daha iyi bir şekilde üstlenebilirler [16].

Öğretmenin mesleğinde başarılı ve verimli olmasında mesleğe karşı tutum kadar önemli olan bir diğer etken ise mesleki benlik saygısıdır. Mesleğin bireyin, kendini ve hayatını tanımlamasında ve anlamlandırılmasında önemli bir role sahip olduğunu söyleyebiliriz. Birey, mesleği aracılığıyla kendisine toplumda bir yer edinmekle birlikte, kendi geçimini sağlayarak geleceğini bu temel üzerine kurar. Benlik sistemiyle uyumlu bir meslek, bireyin benliğin güçlendirirken, benlik sistemiyle uyumsuz bir meslek, birey için problemler oluşturmaktadır. Kendi benliğine uyumlu bir meslekte

çalışan bireylerin mesleklerinde daha başarılı ve verimli olmaları beklenirken; benliğine uyumsuz bir meslekte çalışan bireylerin doyumsuzluk ve çatışma yaşama olasılıkları yüksek olduğu ifade edilmektedir [17]. Bu süreçte mesleki benlik karşımıza çıkmaktadır. Mesleki benlik saygısı kısaca, bireyin tercih ettiği mesleğe karşı geliştirdiği değerlilik yargısı olarak ifade edilebilir [18]. Mesleki benlik saygısını, bireyin kendi mesleğini ne kadar önemli ve değerli gördüğünün yanında, bireyin mesleki uyum ve doyumun bir ön koşulu olarak kabul etmemizde mümkündür [18]; [19].

Bu bağlamdan hareketle teknik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile mesleki benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğretmen adaylarının benlik saygısı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlar arasında bir ilişki var mı?
2. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, mesleki benlik saygısı ile açıklanabilmekte midir?

2. Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın felsefesi, modeli, örnekleme, verilenlerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi üzerinde durulmuştur. Araştırma veri bağlamında nicel bir paradigmaya sahiptir. Çalışmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Örneklem olarak zaman, maddiyat ve çaba sarf etme etkenleri ile ilgili tasarruf elde etme amacıyla uygun amaçlı örneklem (Convenience purposeful sampling) [20] kullanılmıştır. Bu araştırmanın evreni, 2008–2009 öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Teknik Eğitim

Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır Araştırmanın örnekleme ise, bu üniversitede belirtilen anabilim dallarında öğrenim gören 285 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmalarda genel olarak mülakatlar, açık uçlu ve Likert ölçekli anketler olmak üzere üç tür veri toplama yöntemi kullanılmaktadır. Araştırmanın örnekleme belirtilen Teknik Eğitim Fakültesi öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından tesadüfî küme örnekleme yöntemiyle seçilmiştir.

2.1. Veri Toplama Araçları

2.1.1. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Turum Ölçeği

Ölçek, [21 tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, yapılan analizler sonucunda ölçeğin üç faktörlü çıktığı, bu durumun ölçeğin hazırlanmasında dikkate alınan öğretmenlik mesleğine yönelik üç temel yapıyı (sevgi, değer, uyum) yansıttığı düşünülmüştür. Tüm kriterler göz önünde bulundurularak yapılan değerlendirme sonucunda 100 maddelik deneme ölçeğinin 65 maddesi ölçekten çıkarılmış bu durumda ölçekte 15'i olumsuz 20'si olumlu olmak üzere 35 madde kalmıştır. Yapılan analiz sonucunda faktör yük değerlerinin, üç faktör için de. 48 ile. 80 arasında yüksek düzeyde değiştiği görülmektedir. Üç faktörlü olarak saptanan ölçeğin her bir alt faktör için madde toplam korelasyonları I. Faktör için .56 ile .77; II. Faktör için .25 ile .47; III. Faktör için .30 ile .61 arasında değişmektedir. Bu değerlere göre, her bir maddenin, katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını iyi ayırt ettiği söylenebilir.

2.1.2. Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği

Ölçek [18] tarafından geliştirilmiştir. Geliştirilen mesleki benlik saygısı ölçeği otuz maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı. 93 (n=152), test tekrar test güvenilirlik katsayısı, 90'dır (n=92, p<01). Ölçeğin kapsam geçerliği dokuz farklı

üniversiteden 34 uzman görüşü ile sağlanmıştır. Yapı geçerliğini test etmek için ise faktör analizi tekniği kullanılmıştır.

2.2. Verilerin Analizi

Araştırmanın analizlerinde öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlar ile mesleki benlik saygısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile Pearson momentler çarpım korelasyon kat sayısı tekniği kullanılmıştır. Ayrıca Benlik Saygısı Ölçeği ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarını açıklama gücünü belirlemek amacıyla da Çoklu Regresyon Tekniği kullanılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın amaçlarına uygun olarak önce Benlik Saygısı ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için Pearson momentler çarpım korelasyonu tekniği kullanılmış ve sonuç Tablo 1’de verilmiştir. Ayrıca Benlik Saygısı ölçeği ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarını yordama gücünü belirlemek amacıyla da Çoklu Regresyon Tekniği kullanılmış olup Tablo 2 de verilmiştir.

Tablo 1. Mesleki Benlik Saygısı Ölçeğinin Puanlarına Ait Puan ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon

Katsayıları

	N	R	P
Sevgi	285	.18**	0.01
Değer	285	.16**	0.01

Uyum 285 .38** 0.01

**p < .01

Tablo1 incelendiğinde, öğretmen adayların mesleki benlik saygısı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeğinin alt boyutlarından sevgi ($r=.18, p<.01$), Değer ($r=.16, p<.01$), Uyum alt boyutunda ise, ($r=.38 p<.01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Tablo 2. Mesleki Benlik Saygısını Puanlarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçek Puanlarını Yordama Gücü.

Model	R	R ²	F
Değer	.42	.18	20.17

Değişken	Std. Edilmemiş Beta	Std. Hata	Std. Beta	T	p
Sevgi	.16	.14	.41	2.97	.003
Değer	.04	.18	.11	.65	.52
Uyum	-.37	.21	-1.34	-6.27	.000

Analiz sonuçları incelendiğinde, mesleki benlik saygısının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir ($R= .42, R^2 = .18, F= 20.17, p < .05$). Bir başka ifadeyle, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ait

toplam varyansın %18'nin mesleki benlik saygısıyla açıklandığı söylenebilir. Standardize edilmiş regresyon katsayıları incelendiğinde, sevgi, değer ve uyum alt boyutlarının görece önem sırası; uyum, sevgi, ve değer alt boyutlarıdır.

4.Tartışma

Araştırmanın alt problemleri iki temel sorudan oluşmakla birlikte, araştırmanın bulguları dikkate alındığında araştırma iki temel bulguyu ortaya koymaktadır. Birincisi teknik öğretmen adaylarının mesleki benlik saygısı ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ilişkisi, ikincisi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mesleki benlik saygısının yordama gücünün ortaya konulmasıdır. Tartışmada gereksiz tekrardan kaçınmak amacıyla bu iki temel bulgu etrafında yapılmıştır. Ancak, araştırmamızın gerek örneklem grubunun gerekse araştırmanın amacı bakımından doğrudan çalışmalar fazla olmadığından dolayı, farklı değişkenler açısından ele alınan araştırma bulgularıyla desteklenmiştir.

Araştırmamızın birinci alt problemine baktığımızda, araştırma sonucunda elde edilen bulgular, teknik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mesleki benlik saygıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğunu görmekteyiz. Gerçekleştirilen bir araştırmada, öğretmen adayların öğretmenlik mesleğine karşı tutumları ile mesleki benlik saygılarının incelenmesine yönelik araştırmadır. Araştırmada, Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencileri ile tezsiz yüksek lisans programı öğrencilerinin mesleki benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumları arasında Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin lehine anlamlı fark bulunmuştur [22]. Bir başka araştırmada ise, Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesine yöneliktir. Araştırmadan elde edilen

bulgulara göre, araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanlarının yüksek olduğunun belirlenmiştir [23]. Benzer bir araştırmada [24] tarafından gerçekleştirilmiştir. Farklı branşlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, öğretmen adaylarının hizmet öncesinde devam ettikleri programın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular göz önüne alındığında öğretmen adaylarının genel olarak öğretmenlik mesleğine olumlu tutum gösterdikleri anlaşılmaktadır. Bir diğer araştırma [25] ise, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik gerçekleştirdikleri araştırmadır. Araştırmada elde edilen bulgulara baktığımızda, isteyerek sınıf öğretmenliğini seçen öğrencilerin, öğretmenliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğunu görmekteyiz.

Araştırmamızın ikinci alt problemine baktığımızda da; öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği alt boyutları, mesleki benlik saygısını açıklamakta, bu alt boyutlardan sevi ve uyum alt boyutlarının mesleki benlik saygısını anlamlı olarak yordadığı, ancak değer alt boyutunda bu durumun söz konusu olmadığı görülmektedir. Benzer bir araştırma bulgusu ise [26] tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma bulgusunda ise, eğitim fakültesi ve teknik eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki yeterlilik inançlarının eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının lehine anlamlı olarak farklılaştığını görülmektedir. Gerçekleştirilen bir diğer araştırmada ise, rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğrencilerinin benlik saygılarının ve mesleki benlik saygılarının bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma bulgularına bakıldığında, kendi isteğiyle bölüme gelen öğrencilerin mesleki benlik saygılarının daha yüksek olduğu bulunmuştur[19]. Bir diğer araştırmada [27], ilköğretim bölümü anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının mesleki

benlik saygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesine yönelik bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, mesleki benlik saygılarının meslek seçimleri üzerine etkisi olduğunu ileri sürülmektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi konusunda yapılan bir diğer araştırma da [28], tarafından gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara baktığımızda, sınıf düzeyinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleki benlik saygısından alınan puanlar üzerinde anlamlı farklılığa neden olmadığı, öğretmenliği tercih nedeninin her iki ölçekten de alınan puanlar üzerinde anlamlı farklılık yarattığı saptanmıştır. Görülmektedir ki, araştırma sonucu da, bizim araştırmamızın bulgularını destekler niteliktedir.

Kaynaklar

- [1] Çakır-İlhan, A. (2004). 21. Yüzyılda Öğretmen Yeterlikleri. *ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*. Yıl 5, Sayı 58. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/ilhamoglu.htm>, Erişim Tarihi:23.06.2009.
- [2] Seferoğlu, S.S. (2004). Öğretmen Yeterlilikleri ve Mesleki Gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*. Yıl 5, Sayı 58. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/seferoglu.htm>, Erişim Tarihi:23.06.2009
- [3] Ataüenal, A. (2003), Niçin ve Nasıl Bir Öğretmen. Ankara: Milli Eğitim Vakfı Yayınları.
- [4] Kaya, A. & Büyükkasap, E. (2005). Fizik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Profilleri, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Endişeleri: Erzurum Örneği, *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 367–380.

- [5] Tufan, E. & Güdek, B. (2008). Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 25–40.
- [6] Erden, M. (1998). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Alkım Yayınları.
- [7] Kaya, Z. (2001), Bir Meslek Olarak Öğretmenlik. , Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pegema.
- [8] YÖK. (1998). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisan Programları, Ankara: Yüksek Öğretim Kurumu Yayınları.
- [9] Celep, C. (2004). Meslek Olarak Öğretmenlik. Ankara: Anı Yayıncılık.
- [10] Küçükahmet, L. (1999). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. İstanbul: Alkım Yayınları.
- [11] Gürbüz, H. & Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Fen Edebiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği), *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 71–83.
- [12] Can, N. (2004). Öğretmenlerin geliştirilmesi ve Etkili Öğretmen Davranışları, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 103–119.
- [13] Şimşek, H. (2005). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: II, Sayı:1*
- [14] Özdayı, N. (1992). Öğretmenlik Mesleğini Tercih Eden Öğretmenlerin Mesleki Tercihlerinin İş Tatminine Etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 177–188.
- [15] İşmen, A.E. & Yıldız, A. (2005). Öğretmenliğe İlişkin Tutumların Özgecilik ve Atılganlık Düzeyleri Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. (42), 167–193.

- [16] Çeliköz, N. & Çetin, F. (2004). Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 162.
- [17] Super, D.E. & Bohn, M, J. (1970). *Occupational Psychology*. London: Tavistock Publications.
- [18] Arıca, O.T. (1999). Grupla Psikolojik Danışma Yoluyla Benlik ve Mesleki Benlik Saygısının Geliştirilmesi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlamamış Doktora Tezi.
- [19] Arıca, O.T. & Dilmaç, B. (2003). Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğrencilerin Bir Takım Değişkenler Açısından Benlik Saygısı ile Mesleki Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Trakya Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1. 1–7
- [20] Patton, M.Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods*. SAGE Publications. Newbury Park London New Delhi.
- [21] Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi (Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı:18*, .28-37.
- [22] Aydın, S.(2005) Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumları ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19. 81–91.
- [23] Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *İlköğretim Online/Elementary Education Online*, 8(2), 298–305.
- [24] Bulut ve Doğar (2006) [24] Bulut, H. & Doğar, Ç. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Erzincan Eğitim*

Fakültesi Dergisi, Cilt: (8) Sayı: (1). 13-27.

- [25] Hoşgörür, V., Kılıç, Ç. & Dünder, H. (2002). Kırıkkale Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumları. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı 16, 91–100.
- [26] Çapri, B.& Çelikkalele, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program Ve Fakültelerine Göre İncelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt: 9 Sayı: 15, 33–53.
- [27] Ünal, E. & Şimşek, S. (2008). İlköğretim Bölümü Anabilim Dallarında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Mesleki Benlik Saygılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Elementary Education Online*, 7(1), 41–52.
- [28] Aslan, D. & Akyol, A.K. (2006). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2,51-60.